

Art. 12. Rozporządzenie niniejsze nabiera mocy obowiązującej z dniem ogłoszenia go w „Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej”.

Warszawa, dn. 13 listopada 1919 r.

Prezydent Ministrów:

I. J. Paderewski

Minister Spraw Wewnętrznych:

S. Wojciechowski

489.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Rady Ministrów

do rozporządzenia z dn. 28 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. P. P. № 72 poz. 426) o tymczasowej organizacji powiatowych władz administracyjnych pierwszej instancji na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Na zasadzie art. 7 i 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 28 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. P. P. № 72, poz. 426) zarządza się, nie naruszając na przyszłość w niczem praw zastrzeżonych w tych artykułach Ministrowi Spraw Wewnętrznych, co następuje:

Art. 1. Starostwo jest w obrębie powiatu urzędem administracyjnym pierwszej instancji, powołanym do sprawowania wszelkich agend powiatowej administracji państwowej z wyjątkiem spraw przekazanych administracji wojskowej, sądowej, szkolnej, kolejowej, pocztowo-telegraficznej tudzież spraw poruczonych Urzędem Ziemijskim i organom Zarządu Dóbr Państwowych i Stadnin Państwowych.

Art. 2. W wymienionym powyżej zakresie podlegają kompetencji Starostwa następujące sprawy:

- 1) w powiatach granicznych czuwanie nad całością granic Państwa,
- 2) sprawy wojskowe (mobilizacyjne, poborowe, świadczeń na rzecz wojska i t. p.),
- 3) ewidencja ludności (sprawy obywatelstwa, przynależności, spisu i ksiąg ludności, ruch ludności i t. p.)
- 4) sprawy związków i stowarzyszeń,
- 5) sprawy kosztów leczenia,
- 6) sprawy bezpieczeństwa publicznego (nadzór nad zgromadzeniami, policja obyczajowa, policja nad obcymi, meldunki, paszporty i t. p.),
- 7) nadzór nad prasą i widowiskami,
- 8) sprawy odnoszące się do posiadania, noszenia i handlu bronią i amunicją,
- 9) sprawy wyznaniowe,
- 10) sprawy opieki społecznej,
- 11) sprawy ochrony pracy,
- 12) sprawy aprowizacyjne,
- 13) sprawy zdrowotności publicznej,
- 14) sprawy przemysłowe i handlowe,
- 15) sprawy ochrony i popierania rolnictwa i t. p.
- 16) sprawy weterynaryjne,

- 17) sprawy polowania i rybołówstwa,
  - 18) sprawy budownictwa lądowego, wodnego, dróg kołowych, pomiarów i ruchu turystycznego,
  - 19) sprawy z dziedziny sztuki i kultury,
  - 20) wszystkie te sprawy administracji państwowej, które nie zostały przekazane do załatwiania innym jej organom lub organom samorządowym,
  - 21) współdziałanie z władzami i organami niepodległymi Starostwu.
- Kompetencję Starostwa odnośnie do każdej z wymienionych powyżej kategorii spraw i dziedzin administracji państwowej określają bliżej specjalne ustawy i rozporządzenia.

Art. 3. Ustawy i rozporządzenia określają, w których wypadkach Starostwo powołaniem jest do przeprowadzenia postępowania karno-administracyjnego.

Tryb postępowania karno-administracyjnego określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 21 lutego 1919 r. („Monitor Polski” № 46) oraz z dn. 8 lipca 1919 r. („Monitor Polski” № 159).

Referenci z etatów innych Ministerstw mają prawo w wypadkach przewidzianych rozporządzeniem z dn. 21 lutego 1919 r. („Monitor Polski” № 46) przeprowadzać w zastępstwie starosty postępowanie mandatowe w razie przekroczeń z odnośnej dziedziny administracji państwowej i wydawać osady karne. Dalszy ciąg postępowania karno-administracyjnego wywołany wniesieniem sprzeciwu przeciwko powyższym osądom, przeprowadzany będzie wedle ogólnych zasad ustalonych dla załatwiania w Starostwie spraw karnych.

Art. 4. Starostwo jest władzą przełożoną zarządu gmin i miast w zakresie administracji państwowej.

W tym zakresie magistraty i urzędy gminne obowiązane są stosować się do wskazówek udzielonych im przez Starostwo oraz wykonywać jego prawnie wydane zlecenia. Za niewypełnienie powyższego obowiązku może Starostwo pociągnąć winnych do odpowiedzialności.

Postanowienie powyższe nie odnosi się do tych miast, w których funkcje państwowej administracji poruczono innym organom.

Art. 5. Starostwo podlega w toku instancji Województwu. Instancją naczelną jest w sprawach z zakresu administracji politycznej Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, zaś w innych sprawach właściwe Ministerstwo.

Art. 6. Na czele Starostwa stoi Starosta mianowany przez Ministra Spraw Wewnętrznych. Starosta podlega dyscyplinarnie Wojewodzie.

Pomocniczy personel kancelaryjny Starostwa oraz służbę przyjmuje Starosta.

Art. 7. Oprócz czynności i zadań wynikających z kierownictwa Starostwem należą do Starosty wszystkie te czynności i zadania, które ustawy i rozporządzenia względnie instrukcje władz przełożonych Staroście przekazują.

Do Starosty należy ogłaszanie w powierzonym mu powiecie rozporządzeń oraz zarządzeń władz przełożonych przeznaczonych do ogłoszenia w powiecie, tudzież tych przepisów ustawowych, co do których nie jest przewidzianym inny tryb ogłoszenia.

Art. 8. Do Starosty należy piecza nad spokojem, ładem i bezpieczeństwem publicznym w granicach powierzonego mu powiatu, którą sprawuje przy pomocy władz i organów sobie podległych.

W wypadkach przewidzianych obowiązującymi ustawami i rozporządzeniami ministerjalnymi tudzież na zasadzie upoważnienia udzielonego mu przez właściwego Wojewodę może Starosta wydawać w granicach swej kompetencji zarządzenia z mocą obowiązującą w obrębie danego powiatu. Zarządzenia te mogą zawierać sankcję karną do wysokości przewidzianej odnośnymi ustawami lub rozporządzeniami.

Do ważności takiego zarządzenia wymaganiem jest, aby było podane do publicznej wiadomości czy to w drodze obwieszczenia plakatami, czy w inny sposób w danej miejscowości praktykowany, ewentualnie w „Dzienniku Urzędowym” Starostwa, o ile jest wydawanym. Ponadto zarządzenie powyższe powinno na wstępie wymieniać przepis ustawy lub rozporządzenie, na zasadzie którego je wydano względnie powołane być winno upoważnienie Wojewody do wydania zarządzenia podobnej treści. W ustępie końcowym zarządzenia winien być wymieniony termin, od którego zarządzenie obowiązywać zaczyna.

Przeciwko wszelkim przez Starostę wydanym na zasadzie powyższego artykułu zarządzeniom przysługuje stronie, która czuje się w niem w prawach swych ukrzywdzoną, prawo odwołania się do władz przełożonych w terminie dni 14 od dnia ogłoszenia zaskarżonego orzeczenia, o ile odnośna ustawa inaczej nie stanowi.

Art. 9. Jako naczelnik urzędu jest Starosta przełożonym wszystkich w skład Starostwa wchodzących urzędników i funkcjonariuszy.

Starosta poucza, nadzoruje i kontroluje podwładny sobie personel Starostwa oraz podporządkowane Starostwu urzędy i organy i ponosi wobec instancji wyższych odpowiedzialność za prawidłowy tok czynności przekazanych Starostwu.

Art. 10. Starosta wykonuje nad całym personelem Starostwa władzę dyscyplinarną na zasadzie obowiązujących przepisów.

Wszelkie czynności, połączone ze sprawami dyscyplinarnymi oraz dotyczące stosunków osobistych personelu Starostwa, winny być przez Starostę załatwiane osobiście.

Art. 11. Organa powiatowej policji państwowej podlegają Staroście w zakresie służby bezpieczeństwa i czynności wykonawczych. W szczególności może Starosta w tych sprawach wydawać organom policji państwowej wskazówki i zlecenia, do których organy te obowiązane są stosować się.

Starosta wykonuje nadzór i kontrolę nad wypełnianiem przez policję państwową w powiecie poruczonych jej zadań i obowiązków.

Starosta decyduje o rozmieszczeniu komisariatów policji w granicach powiatu w porozumieniu z Powiatowym Komendantem Policji. Niemniej decyduje Starosta w porozumieniu z Powiatowym Komendantem o użyciu oddziałów policji w powiatach oraz w miastach wydzielonych.

Bliższe określenie stosunku Starosty do organów policji państwowej w powiecie jako też przepisy, odnoszące się do postępowania dyscyplinarnego wobec tych organów, zawiera ustawa z dn. 24 lipca 1919 r. (Dz. Pr. P. P. № 61 poz. 363).

Art. 12. Szczegółowe przepisy regulujące stosunek Starosty do podwładnych mu urzędników i funkcjonariuszy Starostwa oraz przepisy dotyczące się porządku czynności urzędowych w Starostwie określi „Instrukcja”.

Art. 13. Do czasu wprowadzenia na całym obszarze b. zaboru rosyjskiego organizacji wojewódzkiej pozostaną w niniejszem rozporządzeniu Wojewodzie zastrzeżone prawa i atrybucje nadal w kompetencji właściwych Ministerstw, względnie ich dotychczasowych urzędów II-giej instancji.

Art. 14. Wszelkie dotychczas obowiązujące przepisy i postanowienia sprzeczne z niniejszym rozporządzeniem tracą swoją moc obowiązującą.

Art. 15. Rozporządzenie niniejsze zyskuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia go w „Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej“.

— Warszawa, dn. 13 listopada 1919 r.

Prezydent Ministrów:

I. J. Paderewski

Minister Spraw Wewnętrznych:

S. Wojciechowski

490.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Rady Ministrów

do ustawy tymczasowej z dn. 2 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. P. P. № 65. poz. 395) „o organizacji władz administracyjnych drugiej instancji“.

Na zasadzie art. 9 ustawy tymczasowej z dn. 2 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. P. P. № 65, poz. 395) „o organizacji władz administracyjnych drugiej instancji“, nie naruszając na przyszłość w niczem prawa zastrzeżonego w tym artykule Ministrowi Spraw Wewnętrznych, zarządza się jak następuje:

Stanowisko wojewody i jego stosunek służbowy.

Art. 1. Wojewoda jest na obszarze Województwa przedstawicielem Rządu Centralnego i dzierży z jego ramienia władzę państwową.

Przy pomocy Rady Wojewódzkiej tudzież urzędów i organów sobie podległych sprawuje Wojewoda zarząd Województwa, za który jest wobec Rządu Centralnego odpowiedzialny.

Art. 2. Wojewodę mianuje, przenosi i uwalnia Naczelnik Państwa na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych, uchwalony przez Radę Ministrów.

Art. 3. Wojewoda podlega pod względem personalnym Ministrowi Spraw Wewnętrznych, zaś służbowo Ministrom właściwym dla danego działu administracji państwowej.

Art. 4. W razie niemożności pełnienia przez Wojewodę obowiązków służbowych, zastępuje go w nich ten z pomiędzy pozostających na etacie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Naczelników Departamentu, któremu Wojewoda zastępstwo poruczy.

Na zastępcę przechodzą w okresie zastępstwa wszelkie prawa i obowiązki Wojewody.

Zakres działania Wojewody.

Art. 5. Do zakresu działania Wojewody należą wszelkie sprawy administracji państwowej z wyjątkiem spraw, przekazanych administracji sądowej,